

tično udejstvoval. Ta pregled mora potrditi sresko načelstvo. Prošnje morajo biti kolokovane s kolkom za Din 5.—

Učitelji bodo imeli popolno oskrbo na banovinski vinarški in sadjarski šoli v Mariboru. Za delno kritje stroškov te oskrbe plačajo učitelji ravnateljstvu banovinske vinarške in sadjarske šole ob pričetku tečaja 200 dinarjev za prvi in drugi del in 120 dinarjev

ob pričetku tretjega dela tečaja za tretji del. Kraljevska banska uprava je z odlokom III. No. 2117/1 z dne 14. marca 1936. vsem učiteljem, ki bodo sprejeti v tečaj in se bodo predpisanih predavanj ter praktičnih vaj redno udeleževali, odobrila dopust za prvi del tečaja, to je od 20. aprila do vstetega 16. maja 1936. Ta dopust se ne všteje v redni letni odmor.

Primitve denuncianta!

V proračunski debati v parlamentu se je prosvetni minister Stošovič v svojem poročilu dotaknil tudi revizije disciplinskega postopka s sledeče konstatcijo: »Pripomniti imam še, da se mi v interesu osnovne šole in njenih učiteljev zdi zelo potrebna izprememba določb o disciplinskem razsojanju učiteljev narodnih šol. To je edina kategorija državnih uradnikov, ki se za disciplinske prestopke sodi brez formalnega sodišča zgolj z odlokom sreskega načelnika. (Podčrtaj jaz!) Tako imenovani disciplinski odbor ima samo značaj posvetovalne korporacije, njegova sodba pa ni obvezna za pravosodno ministrstvo. Hotel bi, da se disciplinsko razsojanje učiteljev vrši z nezadovoljstvi izpremembami po istih načelih kakor nasproti uradništvu splošne državne uprave v dveh instancah: pred banovinskim disciplinskim sodiščem in pred vrhovnim disciplinskim sodiščem pri prosvetnem ministrstvu. V tem pogledu je predložen izpreminjalni predlog za letošnji finančni zakon.«

To je pač jasen dokaz, da se že vrhovna prosvetna uprava zaveda, koliko krivic je bilo storjenih učitelstvu vselej takrat, ko je nastopila doba procvitajočega denunciantstva. Kajti, če bi tega ne bilo, bi ne padle gorenje važne besede na tako važnem forumu kakor je.

Kdo more danes zanikati, da niso baš učitelji tiste tihe celice na našem podeželju, iz katerih izhaja vse kulturno prizadevanje za lepši obraz in boljše bodočnost naše vasi. V stiku s ljudstvom pa si še tako dober učitelj sčasoma »prisluži« vsaj enega, če ne že več ljudi, ki prično ljubosumno gledati na njegovo delo. Učitelj, ki res dela, ki ne spi in ki aktivno posega v javno življenje, mora slej ko prej zadeti na kakšnega individua, ki mu pričrta lepega dne metati polena pod noge.

In denunciant se je rodil! Kakšno bo njegovo delo? Oprtil si bo koš, do vrha napolnjen z ljuliko, hinavstvom, sovraštvom in intrigantstvom ter vse te »dobre« pričel se jati po njivah, ki jih je preoral učitelj. Njegovo delo je vselej uspešno, kajti pravkar nasteti plevel se kmalu razbohoti, da več ali manj zatré zdravo rast.

Kaj sledi? Nejevolja, jeza, polivanje žolča, živčna razdraženost in še nešteto boleznih, ki jih je porodilo denunciantstvo, so šele uvod v razne zagovore in šikane, ki jih izvedejo ovadbe denuncianta na prosvetno oblast.

Za učitelje, ki so že imeli čast lomiti kopje s takšnimi tribunami ustrahovalne metode, ostane v premislek, kajpa kljub določbam zakona o narodnih šolah, sporno vprašanje, kdaj jih more nadrejena šolska oblast klicati za »krivice«, ki se jih sploh ne zavedajo. So pa na našem podeželju ljudje, ki imajo časa na pretek in dosti volje ter tudi interesa, da sleherni »učitelj prestopke« pretresajo z načelne platí svojega osebnega naziranja, ki ga znajo v dosego svojih umazanih stremljenj uravnovesiti z okorelimi določbami zakona o narodnih šolah. Tako so znani slučajji, da se učitelj, svest si svojega vzvišenega poslanstva, ni hotel vpreči na povelje takšnega tribuna v njegov politični voz, pa je že prišel v opreko z naziranjem tribuna, ki ga je za plačilo pričel zasledovati v šoli in izven nje po vzgojenih vohunih in mu končno naprtl s svojimi gnusnimi ovadbami nezaželjene sitnosti. Znan mi je slučaj, ko je učitelj s paličico, s katero je učencem na stenskem zemljevidu razkazoval zemljepisne znake, mimogrede opozoril učenko na njeno nepazljivost in motenje pouka. Napravil je »dejanje«, ki ga zakon o narodnih šolah zabranjuje. A učenkin oče, znan izsiljevalec in pijanec je napisal učitelju pismo ter zahteval Din 200.—, sicer da ga bo ovadil pristojnim oblastem, ker je z »udarcem« napravil učenki na roki poškodbo. Učitelj se je zavedal, da je storila paličica samo rahel in omebne vreden opomin in kajpa ni reagiral na to izsiljevalno pismo. Kmalu pa se je moral za to »poškodbo« zanimati na sodišču, kamor je bil pozvan na zadevno ovadbo. Tamkaj pa so s pomočjo zdravnika pregleda ugotovili, da je imela učenka na roki poškodbo, ki je izvirala iz opekline na zapetju, torej na najbolj občutljivejšem mestu roke. Prebrisani roditelj in iniciator njegove ovadbe sta bila torej le pre malo prebrisana, ko sta učenki namazala roko na tem občutljivem mestu z neko jedko tekočino, ki je pustila sicer sledove, a ne v podplutbi (udarec!), temveč v mehuru in značilni rdečkasti koži v njegovi okolici (opeklina!). Vem, vsega tega bi ne bilo treba, če bi se ta učitelj iz principa niti ne dotaknil s paličico učenke, toda najboljši pedagog stori časih v okoliščini težkih razmer (prenapolnjen razred itd.) malo pogreško. In še to: ovaditelj je vložil ovadbo po nasvetu tribuna, kateremu je bil učitelj trn v peti radi tega, ker ni trobental v njegov politični rog. Le-ta je očetu pomagaj pri zasnovi tega umazanega dejanja in žel z njim vred tudi zasluženo sramoto ter si prislužil legitimacijo denuncianta.

Kako se rešiti takšnega in podobnega zla? Ze z omenjenimi besedami ministra prosvete o reformi disciplinskega postopka za učitelje sem namignil na zelo aktualno vprašanje v vseh reformativnih načrtih zakona o narodnih šolah. Potrebno bi bilo, da po sed-

mih letih dobi naš zakon o narodnih šolah tudi pravilnik, ki naj uredi še nenačeta vprašanja v tem pogledu.

Cešče se je že zgodilo, da je imel denuncirani učitelj opravka s predstojniki, ki niso znali življenjsko tolmačiti paragrafa in ločiti oklepa sporne zadeve na neštevilno sestoječe obročke. Bili pa so tudi ljudje, ki so se vživel v položaj in razumeli vso »sporno zadevo«. Le-ti so bili zares prežeti s pravim socialnim čutom, ki pa jih ni obvladalo samo v momentih presoje, temveč so se z vso upravičenostjo ozrli nazaj k povodom »dejanj«, »krivic« in »prestopkov«.

Toda kakor je bilo po eni platí denunciranemu učitelju s tem vseeno prizadejanih polno moralnih udarcev in nepotrebnih žalosti, tako je tudi predstojnikom bilo po drugi platí naloženega mnogo nepotrebnega dela in raziskovanja za prazno stvar.

Kolikor mi je znano ima naša poštna uprava v Ljubljani poseben nabiralnik za pritožbe. Tudi železniška uprava je vodila pred časom (a jo najbrže še tudi danes!) knjigo za pritožbe. Ali se ne bi dalo uvesti nekaj podobnega tudi v naši prosvetno-personalni politiki?

Vzemimo primer, da se je moral denuncirani učitelj za neosnovano denunciacijo osebno zagovarjati pri nadrejeni prosvetni oblasti. Bil je pozvan v urad. Ker je za tisti dan prekinil pouk v svojem razredu, je trpel pouk. Potovanje iz oddaljenega kraja službovanja je bilo združeno z materialnimi izdatki, ki mu jih ni nihče povrnil, četudi je v zagovoru dokazal svojo nedolžnost. Za ime denuncianta po sedanjem disciplinskem postopku niti ne izve. Toda četudi bi zanj zvedel, mu s tem ni prav nič pomagano, ker nima pravice obračunati z njim po civilno pravni poti, da bi si pred kompetentnim forumom zaščitil svoje ime, čast in položaj. Ako se izkaže, da je denunciant vložil zoper njega lažno ovadbo, se ista z učiteljevim zagovorom vložil v arhiv — in zadeva je za prosvetno oblast urejena.

Ali pa je tudi za učitelja, ki je bil moralno in materialno oškodovan? Ali naj bo učitelj izpostavljen, da se bo moral časih na takšen način zagovarjati za denunciacije petine, četrte, ali celo tretjine ljudi, ki so v njegovem šolskem okolišju iz bog si ga vidi kakšnega vzroka napram njemu nerazpoloženi? Ali bi ne bilo zanimivo nasloviti na učiteljsko zadevno anketo, ki bi pokazala, koliko krivic in gorja je pretrpelo po nedolžnem in na lažne ovadbe denunciantov?

En sam odlok ministra prosvete bi v tem oziru napravil konec vsem takšnim nezrelim pojavom. Danes, ko imamo v skupščini tudi ljudi iz naših vrst, bi bilo potrebno, da zastavijo na tem mestu ves svoj vpliv za uresničenje sledeče »novotarije« v prosvetno-personalni politiki.

Obvezno naj bi se uvedla pri upraviteljstvih vseh narodnih šol knjiga za pritožbe. V to knjigo bi smel na zahtevo vsak občan šolske občine vpisati svoje pritožbe. Upraviteljstva naj bi mesečno informirala nadrejene šolske oblasti s prepisi teh pritožb in vpisih v knjigo ter obenem že ev. tudi pristavila k pritožbam svoj komentar. Na ta način bi se z medsebojno uradno prepisko kmalu ugotovilo, je-li pritožba stvarna in resnična ali ne, zasluži li toženi učitelj, da se uvede proti njemu disciplinski postopek ali ne. S tem bi prištedilo učiteljsvo mnogo nepotrebnih izdatkov, ovađustvo in denunciantstvo pa bi samo po sebi prenehalo, ker bi bilo potrebno nastopiti v pozitivnih primerih vsakemu tožitelju zares odkrito in močato. Vsaka pritožba naj bi se smatrala kot javna zadeva in v knjigo za pritožbe naj bi se k vsaki pritožbi nalepil tudi kolek, ki ga predvideva čl. 33. finančnega zakona. Proti tožitelju, ki bi zlorabil knjigo z lažnimi vpisi, naj bi občina upravna oblast postopala policijsko.

Toliko se danes piše v naših stanovskih listih o raznih perečih vprašanjih naše stanovske politike! Menim, da bi se z uvedbo predlaganih knjig za pritožbe razčistilo marsikakšno doslej še nerešeno poglavje v žalostni povestnici našega stanu. Zares in pravično ožigosani učitelj naj bi prejel zasluženo kaznen, ostali pa bi s to uvedbo pridobili na ugledu in času, ki ga v teh žalostnih dneh gospodarske krize naše učiteljsvo nujno potrebuje za uspešno delo v prid naše vasi, ne pa v izgubo za prazne maranje raznih denunciantov.

Primitve denuncianta! Uvedite predlagane knjige za pritožbe in hinavci ter intriganti se bodo poskrili v svoje umazane brloge, kjer jim je mesto!

Veliki ruski pesnik J. A. Krylov je napisal:

»Čim slabši po naravi je kedó, tem bolj jezi na druge se, neboré!
Povsod in v vseh ljudeh on vidi le slabó, a on je prvi, ki z nikomer se ne more.«
Ko bomo imeli tudi učitelji zaželjene knjige za pritožbe in ko bo z njimi vred v veliki meri urejen tudi naš disciplinski postopek, bomo s tem pesnikom vred lahko zapeli:

»Zavistniki na vse, kar le uzrejo kod, od nekđaj lajati hitijo;
a ti kar pojdi svojo pot.
Polajajo in se — zgubijo.

Lojze Zupanc

Znana solidna trrdka

A. ŽLENDER

Ljubljana, Mestni trg 22

naznanja cenjenim damam in gospodom, da je dospela ogromna količina krasnega volnena blaga za damske plašče, kostume in obleke. Za gospode pa najfinejši kamgarn, blago za površnike in športne obleke

Brezobvezen ogled!

Najsolidnejši nakup!

Splošne vesti

— Zelo aktualno predavanje. — »Slovenska šolska matica« priredi v kratkem prezanimivo javno predavanje pod naslovom: »Delo v poklicni svetovalnici«. Predaval bo g. Vlado Schmidt, ki je lansko leto dobil diplomu iz pedagoške skupine na ljubljanski univerzi in sedaj študira psihotehniko v Pragi. Poklicna svetovalnica, ki si jo vroče želimo tudi Slovenci, je današnji dan zadeva, katero bi morala vsestransko poznati zlasti učitelj in učiteljica. Predavatelj, jako simpatičen in brihten mladenič, ba na osnovi živih izkušenj pojasnjeval resnični potek poslovanja v moderni svetovalnici. Predavanje se bo vršilo v četrtek, 26. marca ob 6. uri v predavalnici instituta na univerzi.

ZAKLJUČEK KMETSKO NADALJEVALNE ŠOLE V BRASLOVČAH.

Kmetško nadaljevalna šola v Braslovčah, ki je počela s poukom 27. XI. 1935., je končala v nedeljo 8. III. 1936. Ze takoj v početku se je pokazalo, da je zanimanje za šolo dovolj veliko in prav lepo število fantov je obiskovalo pouk redno tedensko dvakrat po 4 ure. Istocasno se je vršil in zaključil tudi gospodarski krožek. Vsi predavatelji so se izredno pohvalno izražali o zanimanju fantov za pouk, kar je vsekakor dober znak današnjih razmer

in ki pokaže učitelju tudi pot, po kateri naj krene, da bo z narodom v stiku. Kmet za ceniti učiteljeve praktične napotke, ki mu jih je podal.

Poučno ekskurzijo smo priredili na vinarško šolo v Maribor ter tovarno dušika v Ruše. Z zanimanjem so si vse to ogledovali. V naše zadovoljstvo, v zadovoljstvo gojencev in gojenk je končala šola in prepričan sem, da že mislijo tudi na naslednjo zimo.

Da imajo kmetško nadaljevalne šole velik pomen za našo kmetško mladino, je izven vsakega dvoma, le sloneti morajo na praktični podlagi in upoštevati lokalne razmere ter potrebe.

Ob zaključku šole smo priredili mal slovesen zaključek. Razred smo nekoliko okrasili, po uvodnih mojih besedah sta dve dekletki deklamirali primerni pesmici, dve recitaciji, dve demonstraciji fantov o živinoreji, travništvu in hmeljarstvu, pesmica mešanega zbora, ki sem ga kar v naglici sestavil s fanti in dekletki, zahvalne besede enega gojencev, zahvalne besede gojenk, nato pa skromna zakuska v sosednjem razredu, katerega smo, oziroma so gojenke že prej pripravile. Vse za to zakusko so fantje in dekleta prinesli sami, pripravile same in v prijetnem pomenku, par pesmicah, smo se razšli. Ostal je pa vsem lep spomin na šolo in njen zaključek.

Š. Ljubo.

Cisti

o učiteljsvu, šoll, prosveti in JUU

— I Na Japonskem hodi 99% šoloobveznih otrok v šolo. Univerz je že 45. Osnovnošolski otrok mora poznati poleg japonske abecede in latinice še 2000 črk kitajske pisave. Od srednješolcev zahtevajo, da obvladajo že 5000—6000 črk. Japonski učenci in dijaki so tako preobloženi z učenjem kot nobeni drugi na svetu. Zato pa je okrog 3200 samomorov letno. Na univerzah zahtevajo toliko, da ne izdela niti tretjina dijaštva končnih izpitov. Ni zgolj slučaj, da nosi skoro vsak japonski dijak naočnike. — Samo l. 1933. je izšlo na Japonskem 24.025 knjig. — (»Tagespost« od 10. III.)

— I »Vpliv gospodarske krize na naše strokovno nadaljevalno šolstvo in njegova potreba« je naslov daljšemu, temeljitemu članku v »Obrtnem glasniku« od 1. III.

— I Kritja vseh stvarnih potreb za ljudske šole, tudi stanarina, se prenesejo z upravnih oz. šolskih občin na banske samouprave, upravne občine pa bodo vzdrževale šolska poslopja. (»Slovenec« od 13. III.)

— I O beračenju šolskih otrok piše »Kmetški list« od 11. III.

— I Med šolsko mladino v Mariboru se je zopet pojavila davica. (»Kmetški list« od 11. III.)

— I O nujni potrebi reorganizacije disciplinskih podpisov, o kateri je govoril tudi minister prosvete, piše »Pohod« od 10. III. Članek zaključuje s tem-le odstavkom »Dajte učitelju stalnost, dajte mu možnost obrambe in jamstva, da se ne more nihče nezakonito obregniti ob njegovo delo, pa boste lahko zahtevali, da bo vršil ono delo, ki ga od njega pričakujete in s pravico zahtevate!«

— I Okrožnico banske uprave, ki govori o tem, da naj se poročila o delovanju učiteljsva v S. K. J. pošiljajo samo ob zaključku vsakega šolskega leta objavlja tudi »Pohod« od 10. III.

— I O incidentu na osnovni šoli v Stari cerkvi, kjer so slovenski učenci, ki so dobili od svojega kateheta nemške listke za velikonočno izpoved, te zmetali proč — piše »Pohod« od 10. III.

— I O odhodu premeščenega upr. Einspielerja iz Dola na novo mesto v Dalmacijo piše »Pohod« od 10. III. V isti številki piše tudi o odhodu premeščenega šol. upr. Kabaja.

— I O koncertu učiteljskega zbora prinaša »Murska Krajina« od 15. III. daljšo oceno, kjer pravi kritik, da je bil koncert kulturne dogodek za Mursko Soboto.

— I Lepe besede v slovo premeščenemu šol. upr. Ivo Miheliču je napisal »Glas naroda« od 11. III.

— I Zaradi starega običaja »prodajanja neveste« polemizira »Domoljub« od 11. III. s tov. Kotnikom iz Moravc in obsoja, da se je »prodajanja neveste« udeležil tudi učitelj.

— I Iz poročila ministra za telesno vzgojo: Leta 1932. je bilo v naši državi 1200 sokolskih organizacij s 163.000 člani, danes steje 2620 enot s 440.000 člani. Sportnih organizacij je bilo skupaj l. 1932. 2316 s 168.246 člani, zdaj jih je pa 3926 z 250.454. — Gasilstvo je štele l. 1932. 500 čet s 60.283 gasilci, danes pa 2334 enot s 123.980 člani. (»Slovenec« 11. III.)

— I Ob 60letnici šol. upr. Markovska piše »Domoljub« z dne 11. III. o njegovem delu v Ljubnem.

— I Po amandmanu o učbenikih priobčuje »Slovenec« od 17. III. uvodnik, kjer zahteva spremembo zakona v smislu slovenskega samoupravnega šolstva ter posebnega, za naše razmere in naše ljudi razpisane razpisa slovenskih šolskih knjig.

— I Nikola Tesla bo imel 10. julija 80 let. Proslave se bodo vršile tudi s predavanji o Tesli po vseh šolah 28. maja. (Opozarjamo na knjigo o Tesli, ki je izšla v založbi M. M.)

— I O koncertu »Trboveljskih slavčkov« v Mariboru prinaša »Mariborer Zeitung« od 11. III. skoro celo kolono dolgo oceno, kjer zbor, dirigenta in mlado solistko navdušeno hvali.

— I Lužičkim Srbom niso vzeli Nemci nobene šole, tudi ni bil njih jezik prepovedan v šoli, v cerkvi in v društvih — tako izjavlja nemško poslaništvo v Beogradu. (»Gottscheer-Zeitung« 10. III.)

— I O zanimivem učiteljskem zborovanju v Radečah priobčuje »Slovenski Narod« od 10. III. daljše poročilo.

— I Pod rubriko »Razgovori s čitatelji« daje »Glas naroda« od 12. III. učitelju te-le nauke: Cerkvene in šolske oblasti morajo skrbeti za potrebno harmonijo med cerkvijo in šolo. Politikujoč duhovnik ne spada v cerkev, politikujoč učitelj pa ne v šolo. Vzgoja naše mladine se mora vršiti na krščanski moralni podlagi. Učitelj brezbožnik ni usposobljen za vzgojitelja.

— I Šolski pouk v Italiji so zaradi varčevanja s kurivom skrajšali. Odredili so tudi, da naj dobivajo učenci čim manj domačih nalog, da se konsum papirja zmanjša vsaj za 50%. (Po »Istria« od 7. III.)

— I Sprememba zakona o učbenikih. Prosvetni minister je dobil pooblastilo, da lahko izpremeni in dopolni zakon o učbenikih iz leta 1929., s tem se bo vprašanje slovenskih knjig rešilo tako, kakor zahtevajo naši interesi. (»Slovenski dom« 11. III.)

— I Delo učiteljev: Ciril Pregelj, učitelj v Celju, je izdal novo pesmarico »Fantje na vasi«. Ta teden je priredil tov. Suligoj s svojimi »Trboveljskimi slavčki« dva koncerta v Celju, dva koncerta v Ljubljani in enega v Litiji. (Iz listov.)

— I Gospodinjstvo šolo v št. Juriju ob juž. žel. mislijo ukiniti. (»Nova doba« 13. III.)

— I Po službeni potrebi je premeščen Franc Mlekuž iz Svetja pri Celju. Po njegovi zaslugi se je začela graditi nova šola, ki še ni dograjena. (»Nova doba« 13. III.)

— I V Livoldu, v kočevskem srezu, se je otvoril nov 3. razred, tako ima šola zdaj en nemški in dva slovenska razreda. »Deutsche Zeitung« od 15. III. pripominja, da je slovenskih otrok 40, nemških pa 90.

— I O lepem napredovanju šolskega odra na osnovni šoli v Gaberku piše »Slovenec« od 17. III.

— I Boda šolske mladine v Beogradu. Učiteljsvo Beograda, Zemuna in Pančeva na občnem zboru svoje sekcije je zahtevalo med drugim, naj se pri osnovnih šolah osnujejo šolske kuhinje in zavetišča za revno mladino. (»Jutro« 15. II.)

— I Nove nastavitve, upokojitve in premeščenja učiteljev objavlja »Mariborski večernik« od 16. III.